

Nekalé úvěrové praktiky

Komplexní řešení sociální exkluze osob z vyloučených lokalit, zejména předdůchodového věku z důvodu předlužení, včetně nástrojů prevence, aneb „Cesta z českých dluhů a hájů“.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

LEXIKONA

NEKALÉ ÚVĚROVÉ PRAKTIKY

Jedná se o tzv. „**Žraločí půjčování**“, kdy různé společnosti poskytují lidem úvěry zejména se dvěma úmysly – jednoduché získání majetku nebo peněz.

- ▶ **Půjčování s úmyslem jednoduchého získání majetku** – jedná se o případy, kdy člověk potřebuje půjčit větší finanční obnos a úvěr od banky není schopen získat. Společnosti poskytující tyto služby většinou ani nezkoumají váš příjem či bonitu klienta, stačí, když vlastníte nemovitost (**tzv. americká hypotéka**). Je zde však vysoké riziko, že když se zpozdíte se splátkami, společnost bude uplatňovat zástavu nemovitosti a bude se snažit prodat nemovitost v exekučním řízení. Jinou podobnou variantou je neúčelový úvěr s převodem práv na společnost (**tzv. leasing nemovitosti**). Dlužník převede práva k nemovitosti na společnost a ta mu posléze danou nemovitost pronajímá. Pokud se zpozdíte se splátkami, budete se muset z nemovitosti vystěhovat, a to okamžitě. V tomto případě ani nedochází k exekučnímu řízení.
- ▶ **Půjčování s úmyslem jednoduchého získání peněz** – jedná se o vydělávání na chudobě lidí, kdy se nejedná o půjčky větších obnosů, ale o půjčky ve výši pouze v řádu desítek tisíc korun. I zde dané společnosti nezajímá výše příjmu a bonita klienta, půjčky vám přidělí bez jakéhokoliv dokládání potřebných dokumentů. Cílem je získat klienta, který má sice nízký, ale pravidelný příjem. Společnosti si pak nastavují vysoké úroky a smluvní pokuty za případné nesplácení úvěru. Tyto úroky následně vymáhají v exekučním řízení. Největší nebezpečí v malých srážkách spočívá v tom, že nízké splátky pokrývají právě jen úroky a jistina se vůbec nesnižuje. Dlužníkům tak vzniká dlouhodobý či dokonce doživotní dluh.

JAK POZNAT PODEZŘELOU FINANČNÍ SPOLEČNOST?

Poznat podezřelou finanční společnost není vůbec jednoduché, neboť jich existuje velká spousta. V těchto společnostech se běžný člověk často nevyzná, jelikož tyto se schovávají za výbornou reklamu v tisku nebo na internetu. Mají však několik společných rysů, mezi které patří především:

- ▶ Obvykle se jedná o drobné společnosti.
- ▶ Většinou tyto společnosti nemají kamenné pobočky, pouze obchodní zástupce, nebo uzavírají smlouvy prostřednictvím internetu.
- ▶ Mají podezřelé reklamy, které přesvědčují o tom, že je nezajímají vaše příjmy a dluhy.
- ▶ Nemůžete se dovolat na jejich telefonní linky, nebo se při hovoru nedozvíte základní informace o společnosti a jejich zaměstnancích.
- ▶ Společnosti poskytují úvěry tehdy, když vám je neposkytne banka.
- ▶ Smlouvy jsou psány komplikovaně nebo malým písmem a jsou dobře kryty rozhodčími doložkami nebo zástavním právem.

VYMAHAČSKÉ (INKASNÍ) SPOLEČNOSTI

Když dlužník neplatí své závazky, finanční společnost mu nejdříve pošle 1. a následně 2. upomínku. Pokud ani na tyto upomínky dlužník nereaguje a ne-snaží se uhradit své dluhy, většinou obdrží předžalobní výzvu. Společnost poté předá svou pohledávku dále, a to buď:

- ▶ Vlastnímu vymáhacímu oddělení (u velkých firem a bank)
- ▶ Spolupracující advokátní kanceláři (zde narůstají výdaje s vymáháním)
- ▶ Externí vymahačské společnosti
- ▶ Poslední externí vymahačské společnosti můžeme rozdělit na dva typy:
  1. Společnost, která od věřitele **pohledávku odkoupí a stává se tak novým věřitelem**, veškeré další náležitosti dlužník již řeší s tímto novým věřitelem.
  2. Společnost pracující na principu **vymáhání na základě smlouvy mezi věřitelem a inkasní společností**. Zde se můžete stále obracet na původní společnost, se kterou jste uzavřeli smlouvu. Výše provize pro inkasní společnost je závislá na různých faktorech (délka vymáhání, výše vypožičené částky atd.) a pohybuje se zpravidla mezi 10 až 35 % vypožičené částky nebo celkového dluhu.

Vymáhání dluhu je tedy jakýsi předstupeň soudu nebo exekuce, které provádí **vymahač**. V tomto případě však nejde o žádnou veřejnou funkci upravenou zákonem (jako u exekutora), ale vymahač jedná vždy a pouze jako soukromá osoba a nemá vůči dlužníkovi žádná zvláštní práva. Většinou jen získává informace o tom, jestli je dlužník ochoten splácet svůj dluh a pokud ano, tak mu navrhne způsob splácení. Vymahači používají různé metody, které mají již vyzkoušené, na každého člověka platí něco jiného. Mezi základní metody vymáhání patří:

- ▶ **Písemné výzvy** – jsou nejméně účinné, protože pokud dlužník nereagoval ani na předžalobní výzvu, je pravděpodobné, že nebude reagovat ani na výzvu inkasní společnosti.

- ▶ **Zveřejnění dlužnickových pohledávek** – na webových stránkách, na sociálních sítích, v tisku, v blízkém okolí, kde dlužník bydlí. Vymahač tak znepříjemňuje život dlužníkovi v jeho blízkém okolí (rodina, sousedé, zaměstnání).
- ▶ **Telefonování** – neustálé telefonické přesvědčování k zaplacení dluhu.
- ▶ **Osobní setkání** – jedná se o nejúčinnější způsob vymáhání, a to zejména v případech, kdy dlužník nezná aktuální právní úpravy a není zvyklý jednat s někým, kdo se v této problematice velice dobře orientuje.

Obecně se má za to, že takovéto vymáhání trvá maximálně několik měsíců a poté se považuje vymáhání za neúspěšné. Pokud si však dlužník myslí, že úspěšně odrazil vymahačské útoky, měl by se mít na pozoru, jelikož po neúspěšném vymáhání věřitel přistupuje k postoupení věci k soudu a většinou následuje exekuce.

OBRANA PROTI VYMAHAČŮM

V případě, že se dostanete do kontaktu s vymahačem, který vůči vám **nemá žádná zvláštní práva** (donucení k podpisu různých dokumentů, vstup do obydlí, kontrola majetku atd.), je nejlepší vždy k tomuto jednání přizvat svědka (rodinný příslušník, soused atd.), který následně může prokázat případné nezákonné jednání vymahače. Navíc může působit preventivně a vymahače od nátlaku na dlužníka odradit. V případě, že se domníváte, že vymahač porušuje zákonné normy a vyvíjí na vás nepřiměřený nátlak nebo vás vydírá, je nejlepší obranou zavolat Policii ČR, která celou věc prošetří.

REGISTRY DLUŽNÍKŮ

Mezi největší a nejnámější registry dlužníků patří:

- ▶ **Centrální registr úvěrů (CRÚ)** – je provozovaný Českou národní bankou, účastníky jsou všechny banky na území ČR. Soustřeďuje informace o úvěrových závazcích fyzických osob - podnikatelů a právnických osob – firem. Nejsou zde vedeny záznamy o běžných půjčkách a hypotečních úvěrech fyzických osob.
- ▶ **Bankovní registr klientských informací (BRKI)** – jsou zde vedeny fyzické osoby- občané a fyzické osoby – podnikatelé, kteří u některé banky čerpali jakýkoliv finanční produkt nebo o něj žádali. Jsou zde vedeny záznamy o bonitě klientů, o platební morálce a veškeré pozitivní i negativní informace o úvěrové historii klienta.
- ▶ **Nebankovní registr klientských informací (NRKI)** – eviduje smluvní vztahy mezi věřiteli a klienty, informace z registru vypovídají o bonitě, důvěryhodnosti a platební morálce klientů.
- ▶ **Negativní registr SOLUS** – zájmové sdružení právnických osob, jehož cílem je přispívat k prevenci předlužování klientů, ke zvyšování vymahatelnosti dluhů po splatnosti a ke snižování ztrát věřitelů. Členové sdružení SOLUS jsou např. finanční instituce, distributoři energií, telekomunikační operátoři, kteří využívají informace ze systému ke snížení rizika

poskytovaných služeb. Běžně se člověk do registru SOLUS většinou dostane po neuhrazení třech po sobě jdoucích splátek. Informace z registru mohou využívat i běžní občané, kdy se za poplatek dozví, zda jsou v prodlení s nějakou splátkou.

HLAVNÍ PŘÍČINY PŘEDLUŽENÍ

Aby se člověk dostal do dluhové pasti, stačí mnohdy i jen jeden špatný krok, kterým je většinou špatné rozhodnutí týkající se uzavření smlouvy a jejího následného splácení. Mezi základní faktory ovlivňující tento proces patří především:

- ▶ **Osobnost spotřebitele** – existuje spousta lidí, kteří si své kroky finančním trhem dobře promyslí, ale i přesto se zadluží, protože ví, že jsou schopni své dluhy splácet. Na druhou stranu je zde i spousta lidí, kteří jsou k zadlužování více náchylní a zadlužují se jen proto, že soused má něco více než oni, že je natolik ovlivnila reklama, že si daný produkt musí koupit nebo že jejich životní styl neodpovídá jejich příjmům.
- ▶ **Chybějící finanční gramotnost** – sem patří především neschopnost sestavit si domácí rozpočet, neznalost vlastních příjmů a výdajů, neschopnost dlouhodobého plánování nebo nedostatečná orientace v aktuálních nabídkách finančních produktů a služeb.
- ▶ **Zbytečné zadlužování** – jedná se o pořizování nepotřebných věcí nebo služeb na úkor svých finančních možností (elektronika, dovolená apod.). Zde je důležité zvážit, zda se mohu zadlužit a na jak vysokou částku.
- ▶ **Výběr společnosti** – častým jevem je uzavírání nevýhodných smluv (vysoké RPSN, úroky, sankce za neplacení atd.), kdy většinou splácíte jen úroky a původní závazek narůstá. V tomto případě platí zlaté pravidlo, že než něco podepíšeš, nejdříve se poradíš s odborníkem.
- ▶ **Nenadálé životní události** – existuje mnoho životních událostí, které mohou vést k finančním problémům. Některé se předvídat nedají, ale je třeba s nimi počítat pro případ, že by se staly (nezaměstnanost, rozvod, dědictví, ručení). Jiné se předvídat dají a je třeba být na ně dopředu připraven (narození dítěte, odchod do důchodu, smrt).

Dluhová poradna Lexikona vznikla díky podpoře Evropského sociálního fondu, Operačního programu Zaměstnanost a MPSV. Odborní pracovníci poradny se věnují zejména těmto činnostem: dluhové poradenství, preventivní programy, přednášky, bulletiny, sociální experimenty, doprovázení klientů, jednání v zastoupení, právní poradenství, psychologická podpora, mediace, peer programy.

Lexikona, z.s. je na seznamu akreditovaných osob Ministerstva spravedlnosti pro poskytování bezplatných služeb v oblasti oddlužení.

LEXIKONA

Hlavní náměstí 46/14
794 01 Krnov
tel.: +420 603 884 892
e-mail: dluhovaporadna@lexikona.cz
www.lexikona.cz/dluhovaporadna

Provozní doba:

Pondělí:	8:00 – 12:00
Úterý:	13:00 – 16:00
Čtvrtek:	13:00 – 16:00
Pátek:	pro pozvané klienty